

Brüssel, 2.8.2019
COM(2019) 359 final

2019/0162 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega muudetakse nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsust 2013/755/EL
ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta (ÜMTde
assotsieerimise otsus)**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ettepaneku eesmärk on muuta nõukogu otsuse 2013/755/EL¹ (ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta) VI lisa. Muudatus on vajalik, et päritolu tõendamisel saaks kohaldada registreeritud eksportijate süsteemi (edaspidi „REX-süsteem“).

Ülemeremaad ja -territooriumid (edaspidi „ÜMTd“) on olnud Euroopa Liiduga assotsieeritud alates Rooma lepingu jõustumisest. Need Atlandi ookeani, Antarktika, Arktika, Kariibi mere, India ookeani ja Vaikse ookeani piirkonnas² asuvad 25 saart ei ole suveräänsed riigid, vaid sõltuvad neljast ELi liikmesriigist, st Taanist, Prantsusmaast, Ühendkuningriigist ja Madalmaadest.

ÜMTdel on üldiselt laiaulatuslik autonoomia, mis hõlmab selliseid valdkondi nagu majandusküsimused, tööturg, rahvatervis ning sise- ja tolliküsimused. Kaitse- ja välispoliitika jääb peamiselt liikmesriikide pädevusse. ÜMTd ei ole liidu tolliterritooriumi osa ning jäävad väljapoole siseturu piire. Seetõttu ei kohaldata seal liidu õigusakte. Kuna ÜMTde elanikud on põhiseadusliku seose alusel Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud, on neil sellest tulenevalt ELi kodakondsus.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 198 kohaselt on assotsieerimise otsuse üldeesmärk edendada ÜMTde majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning sisse seada tihedad majandussidemed nende ja liidu kui terviku vahel.

Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL, mis jõustus 1. jaanuaril 2014 – ÜMTde assotsieerimise otsus –, reguleerib suhteid ÜMTde (sealhulgas Gröönimaa), nendega seotud liikmesriikide ja Euroopa Liidu vahel. Selles antakse ülevaade ÜMTde ja liidu erisuhetest ning nende suhtes kohaldatavast spetsiifilisest õigusraamistikust, mis tugineb kolmele põhisambale, milleks on poliitika, kaubandus ja koostöö.

Kaubavahetuses võimaldatakse ÜMTdest pärit toodetele tollmaksu- ja kvoodivaba juurdepääsu liidu turule kooskõlas ÜMTde assotsieerimise otsuse artiklitega 43 ja 44.

ÜMTde assotsieerimise otsuse VI lisas on määratletud „päritolustaatusega tooted“ ning ELi ja ÜMTde halduskoostöö meetodid. See sisaldab sätteid, mille eesmärk on päritolu tõendamisel REX-süsteemi rakendamine alates 1. jaanuarist 2017.

VI lisa artiklis 58 on sätestatud, et komisjon loob registreeritud eksportijate andmebaasi. Sõnastus on järgmine: „Komisjon loob registreeritud eksportijate elektroonilise andmebaasi, mis põhineb ÜMTde valitsusasutuste ja liikmesriikide tolliasutuste esitatud teabel.“

VI lisa artikli 63 lõikes 1 on sätestatud REX-süsteemi suhtes kohaldatavate sätete rakendamise erandina, et „komisjon [võib] võtta vastu otsuseid, millega lubatakse kohaldada käesoleva lisa artikleid 21–35 ja 54, 55 ja 56 ühest või mitmest ÜMTst lähtuva ekspordi suhtes pärast 1. jaanuari 2017“.

ÜMTd ei olnud 1. jaanuariks 2017 selleks valmis, et hakata ÜMTde assotsieerimise otsuse VI lisa kohaselt REX-süsteemi kohaldama. Seepärast taotlesid kõik ÜMTd komisjonile

¹ Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta (ÜMTde assotsieerimise otsus) (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

² Vt ELi toimimise lepingu II lisa.

saadetud kirjas kolmeks aastaks otsuse 2013/755/EL VI lisa artikli 63 lõike 2 kohast erandit. 29. novembril 2016 võttis komisjon vastu rakendusotsuse (EL) 2016/2093,³ millega lükati ÜMTdele REX-süsteemi loomiseks määratud kuupäeva edasi 1. jaanuarini 2020.

See tähendab, et ÜMTd peavad hakkama kohaldama praeguses ÜMTde assotsieerimise otsuses ette nähtud REX-süsteemi alates 1. jaanuarist 2020.

10. märtsil 2015 muutis komisjon rakendusmäärusega (EL) 2015/428⁴ päritolureegleid seoses määrusega (EMÜ) nr 2454/93 loodud üldise soodustuste süsteemi (GSP) kohase REX-süsteemiga.

24. novembril 2015 võttis komisjon vastu rakendusmääruse (EL) 2015/2447,⁵ kuhu koondati kõik liidu tolliseadustiku rakendamise üldeeskirjad, sh GSP raames REX-süsteemi reguleerinud sätted.

Selle tulemusena erinevad registreeritud eksportijate süsteemi protseduuride kohta ÜMTde assotsieerimise otsuse VI lisas esitatud sätted GSP päritolueeskirjade vastavatest sätetest.

Seega tuleks ÜMTde assotsieerimise otsuse VI lisa muuta, et tagada kooskõla määruses (EL) 2015/2447 REX-süsteemi kohta sätestatuga.

Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste raames esitas komisjon 14. juunil 2018 uue ÜMTde assotsieerimise otsuse ettepaneku. Ettepanek sisaldab ka ajakohastatud ja uute õigusaktidega kooskõlas olevaid sätteid REX-süsteemi kohta. Siiski on selle jõustumine kavandatud alles 2021. aasta jaanuarisse, kui kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 203 on lõpule viidud seadusandlik erimenetlus. Seetõttu käsitletakse uues ÜMTde assotsieerimise otsuses kooskõla REX-süsteemiga üksnes selle kuupäeva seisuga.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

ELi ja ÜMTde assotsieerimise kehtivad eeskirjad ja menetlused on sätestatud 25. novembri 2013. aasta otsuses 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta,⁶ mida kohaldatakse ka Gröönimaa suhtes. Lisasätted, mis puudutavad suhteid Gröönimaaga, on sätestatud 14. märtsi 2014. aasta otsuses 2014/137/EL, mis käsitleb ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelisi suhteid⁷.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesoleva muudatusega kohandatakse tehnilisi eraldisi, millega võetakse arvesse valdkonnas vastu võetud õigusakte.

³ Komisjoni 29. novembri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/2093, milles käsitletakse erandit seoses registreeritud eksportijate süsteemi kohaldamise kuupäevaga ülemeremaadest ja -territooriumidelt pärit ekspordi suhtes (C/2016/7606, ELT L 324, 30.11.2016, lk 18).

⁴ Komisjoni 10. märtsi 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/428, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93 ja määrust (EL) nr 1063/2010 teatavate riikide või territooriumide suhtes vastu võetud üldiste tariifsete soodustuste kava ja tariifsete soodusmeetmetega seotud päritolureeglite osas (ELT L 70, 14.3.2015, lk 12).

⁵ Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).

⁶ ELT L 344, 19.12.2013, lk 1.

⁷ ELT L 76, 15.3.2014, lk 1.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

ÜMTde assotsieerimise otsuse aluseks on ELi toimimise lepingu neljas osa. Assotsieerimise üksikasjalikud eeskirjad ja menetlused sätestatakse ELi toimimise lepingu artikli 203 alusel nõukogu poolt vastu võetud otsustes; nimetatud artiklis nähakse ette, et sellised õigusaktid võetakse vastu seadusandliku erimenetlusega.

Gröönimaa suhtes kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikleid 198–204 kooskõlas ELi toimimise lepingule lisatud Gröönimaa suhtes kehtiva erikorra protokoll nr 34 erisätetega.

Kuna lisad on ÜMTde assotsieerimise otsuse lahutamatu osa, peab lisade muutmine tuginema samale õiguslikule alusele ja järgida tuleb sama menetlust.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

ELi toimimise lepingu neljanda osa sätetes esitatud üksikasjalikud tingimused tuleb täita liidu tasandil, kuna ÜMTde ja liidu vahelise assotsieerimise, sotsiaalse ja majandusliku arengu ning tihedate majandussidemete eesmärki ei ole võimalik saavutada liikmesriigi tasandi meetmete abil.

Peale selle ei saa liikmesriigid võtta meetmeid seoses ÜMT kaubanduskorraga, kuna ühine kaubanduspoliitika kuulub liidu ainupädevusse (ELi toimimise lepingu viies osa, II jaotis). Käesolev muudatusettepanek tagab REX-süsteemi ühetaolise rakendamise.

• Proportsionaalsus

Ettepanek piirdub „päritolustaatusega toodete“ määratlemiseks vajalike tingimuste ning ÜMTde ja liidu halduskoostöö meetodite täpsustamisega. Sellest tuleneb REX-süsteemi käsitlevate sätete ajakohastamine.

Isikuandmete töötlemine on täielikult kooskõlas liidu ja riiklike andmekaitse-eeskirjadega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei mõjuta eelarvet. See on üheselt seotud ÜMTde assotsieerimise otsuse rakendamiseks heakskiidetud assigneeringutega.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Ei kohaldata.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Käesoleva ettepanekuga lisatakse ÜMTde assotsieerimise otsuse VI lissasse sätteid määrusega (EL) 2015/2447 kehtestatud REX-süsteem rakendamiseks. Sellega asendatakse VI lisa tervikuna.

Peamised muudatused on järgmised:

1. Artiklisse 1 on lisatud punkt s, milles määratletakse mõiste „REX-süsteem“. Seejuures viidatakse liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 80 lõikele 1. Viited liidu tolliseadustiku rakendusmäärusele on esitatud vastavas joonealuses märkuses.
2. Artikli 8 lõikest 3 jäetakse välja XIII liites loetletud toodete suhtes kohaldamata jätmise, sest alates 1. oktoobrist 2015 kehtivuse kaotanuna jääb XIII liide tervikuna üldse välja.
3. Artiklis 9 on varasemad viited määrusele 732/2008 asendatud viidetega määrusele 978/2012. Artikli 9 lõikes 3 on joonealuses märkuses viidatud liidu tolliseadustiku delegeeritud määrusele.
4. Artikli 10 lõike 1 punkti a on lisatud varem päritolu kontrollimise kohta artiklis 59 olnud lõik, mis sisaldab laiendatud kumulatsiooni raames tehtava halduskoostöö nõuet. See lõige ei kuulunud sisuliselt artiklisse 59.
5. Välja on jäetud IV jaotise 2. jagu ja V jaotise 2. jagu, milles käsitleti REXi-eelset olukorda, ning kummalegi järgnenud 3. jagu on nüüd 2. jagu.
6. Endiste artiklite 37 ja 38 järjekorda on muudetud (edaspidi on need vastavalt artikkel 23 ja 22) ning endine artikkel 37 „Registreeritud eksportija number“ on ümber nimetatud ja uus pealkiri on „Registreerimine“.
7. Artikli 23 lõikes 2 (uue numeratsiooni järgi) on registreeritava teabe loetelu viidud kooskõlla artiklis 40 juurdepääsuõiguste kohta esitatud loeteluga, mida on ajakohastatud liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklis 82 hiljuti tehtud muudatuste kohaselt.
8. Artikli 25 lõikes 3 viidatakse tarnija deklaratsiooni käsitlevale uuele artiklile 27.
9. Artikkel 26 hõlmab nüüd nii päritolukinnitust kui ka endises artiklis 32 sätestatud (täieliku) kumulatsiooni eesmärgil esitatavat teavet.
10. Uus artikkel 27 vastab endises artiklis 32 tarnija deklaratsiooni kohta sätestatule, kuid seda üksnes seoses tarnija deklaratsiooniga sooduspäritolustaatuseta toodete kohta artikli 2 lõikes 2, artikli 7 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 2 sätestatud täieliku kumulatsiooni kohaldamisel. Endine VII liide „Tarnija deklaratsioon sooduspäritolustaatuseta toodete kohta“ on välja jäetud.
11. Artikli 27 lõikesse 2 on lisatud pikaajalise tarnija deklaratsiooni võimalus koos V liite joonealuse märkuse 7 kohase viitega kehtivusaja märkimisele.
12. Artiklis 40 on avaldatava teabe loetelu ajakohastatud, et võtta arvesse hiljuti liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklis 82 tehtud muudatusi.
13. Artiklis 41 ja VI liite märkustes on viited direktiivile 95/46/EÜ asendatud viidetega uuele määrusele (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus).
14. Uues artiklis 44 käsitletakse tarnija deklaratsioonide kontrollimist ja artikkel sisaldab endise artikli 55 elemente.
15. Artikli 45 lõikes 2 osutatakse liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklile 68, mis sisaldab eksportijate liidus registreerimise vormi, ning endine XI A liide jäetakse välja.
16. III–VII liide, XI A liide ja XIII liide on välja jäetud. VIII–XI liite ja XII liite asukohta ja sellest tulenevalt ka numeratsiooni on muudetud ning need on vajaduse korral viidud kooskõlla teksti muudatustega.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsust 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta (ÜMTde assotsieerimise otsus)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 203,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,
toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu otsuse 2013/755/EL¹ (ÜMTde assotsieerimise otsus) VI lisas on määratletud mõiste „päritolustaatusena tooted“ ning liidu ning ülemeremaade ja -territooriumide (edaspidi „ÜMTd“) halduskoostöö meetodid. Selles on ette nähtud ÜMTdes päritolu tõendamiseks registreeritud eksportijate süsteemi (edaspidi „REX-süsteem“) kasutuselevõtu tingimused.
- (2) Otsuse 2013/755/EL VI lisa artiklis 58 on ette nähtud registreeritud eksportijate andmebaasi loomine ning kõnealuse lisa artiklis 63 on lubatud REX-süsteemist erandit.
- (3) Kõik ÜMTd on taotlenud otsuse 2013/755/EL VI lisa artikli 63 lõike 2 kohaselt kolmeaastast erandit REX-süsteemi kohaldamisest. Seetõttu lükkas komisjon ÜMTdele REX-süsteemi kohaldamiseks määratud kuupäeva rakendusotsusega (EL) 2016/2093² edasi 1. jaanuarini 2020.
- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik)³ tunnistati kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 2913/92⁴.
- (5) Määrusega (EMÜ) nr 2454/93⁵ (millega kehtestati rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92) loodud üldise soodustuste süsteemi (GSP) kohaste päritolureeglite

¹ Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

² Komisjoni 29. novembri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/2093, milles käsitletakse erandit seoses registreeritud eksportijate süsteemi kohaldamise kuupäevaga ülemeremaadest ja -territooriumidelt pärit ekspordi suhtes (ELT L 324, 30.11.2016, lk 18).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

⁴ Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, 19.10.1992, lk 1).

⁵ Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, 11.10.1993, lk 1).

REX-süsteemi käsitlevaid sätteid muudeti komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/428⁶.

- (6) Määrus (EMÜ) nr 2454/93 tunnistati hiljem kehtetuks määrusega (EL) 2016/481⁷.
- (7) Seepärast on komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/2447,⁸ millega kehtestatakse kõik määruse (EL) nr 952/2013 rakendamise üldeeskirjad, lisatud üldisesse soodustuste süsteemi (GSP) kõik REX-süsteemi muudetud sätted, mis olid sätestatud määruses (EL) 2015/428.
- (8) Kuna enamik liidu tolliseadustiku rakendamise üldeeskirjadest on seotud REX-süsteemiga, on vaja teha asjakohased muudatused otsuse 2013/755/EL VI lisas. Kõnealust lisa tuleks seetõttu muuta, et viia selle sätted REX-süsteemi kohta kooskõlla määruses (EL) 2015/2447 REX-süsteemi kohta sätestatuga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse 2013/755/EL muutmine

Otsuse 2013/755/EL VI lisa asendatakse käesoleva otsuse lisa tekstiga.

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2020.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

⁶ Komisjoni 10. märtsi 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/428, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93 ja määrust (EL) nr 1063/2010 teatavate riikide või territooriumide suhtes vastu võetud üldiste tariifsete soodustuste kava ja tariifsete soodusmeetmetega seotud päritolureeglite osas (ELT L 70, 14.3.2015, lk 12).

⁷ Komisjoni 1. aprilli 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/481, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (ELT L 87, 2.4.2016, lk 24).

⁸ Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).